

CD 5 | Stefania Turkewich

1 | The Spider

Narcyz Lukianowicz
Translation: Maria Lukianowicz

In the shadowy corner,
In a knot of filigree threads,
Silent, immobile, almost absent,
A small, threatening shadow.
Mysterious silken lines hide the danger of betrayal.
She fluttered from flower to flower,
And fell into the treacherous net,
Then, as if growing out of the shadows,
He appeared...
A burst of speed
A bloody fight
His lifeless victim falls.
In the shadowy corners,
In shining threads of lace,
He spreads his perfidious net –
The world's oldest weaver –
The spider.

Not quite married yet a second time, Turkewich turns her attention to a bit of entomological grotesquerie—the musical depiction of a waiting spider capturing a fly. This is, probably, the composer's most unique expressionistic art song of her entire oeuvre.

1 | Павук

Нарциз Лукіанович

В кутках у тіні в узлах
Геометричних ліній затих,
Застиг немов не він,
Дрібна зловіща тінь!
В містерії шовкових прядив
Скрива загрозу зради!
Літала з квіточками на квітку
І попала в зрадливу сітку.
Тоді неначе виріс з стін,
З'явився він.
Короткий мент, кервавий бій
І вже на ній мертвій він.
В кутках у тіні в мереживо
Лискучих ліній розклав
Свої зрадливи сіти
Найстарший ткач у світі –
Павук.

Ще не зовсім одруженено вдруге, Туркевич привертає свою увагу до ентомологічного гротеску – музичного зображення чатуючого павука на муху. Це, напевно, найбільш експресіоністичний твір композиторки в її творчості.

2 | A Mountain Lass.1

Vira Vovk
Translation: Maria Lukianowicz

The sun like an Easter egg,
Trident mountains,
The forest a cradle
In a starry wild -fire,
Rock engravings
Cheremosh river - a violin,
I carry my indescribable longing
Into foreign lands.

The extended version of this art song, like that of the "Silver Song", enhances its lyricism. Especially dramatic is the ending, which slowly fades away into nothingness. Both poet and composer experienced many career disappointments while living in Brazil and England.

2 | Гуцулка.1

Віра Вовк

Сонічко писанко,
Гори тризубаті,
Боре колисанко,
В зорянім багатті,
Камено писаний,
Скрипко Черемошу!
Туту неописану
На чужині ношу.

Розширенна версія цього твору, як і "Срібної пісні", підвищує його пірим. Особливо драматичним є закінчення, яке повільно затихає в небуття. Поет і композиторка об обоє зазнали чимало розчарувань у своїх кар'єрах, живучи в Бразилії та Англії.

1 | L'araignée

Narcisse Loukianovitch
Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Dans les coins sombres et la brisure
Des lignes se tait, immobile,
Comme si ce n'était pas elle,
Une ombre fragile et malsaine!
Derrière sa mystérieuse machine
A soie elle dissimule ses plans secrets!
Un innocent volait de fleur en fleur
Et atterrit dans le filet sournois.
Alors comme sorti du mur,
Elle apparut.
L'attaque fut si brève et sanglante
Qu'elle est déjà sur lui.
Dans les recoins obscurs
Sa dentelle luit,
Ses traîtres filets elle place,
La plus ancienne fileuse du monde –
L'araignée.

Sur le point de se marier pour la seconde fois, Turkewich verse un peu dans le grotesque entomologique, et décrit musicalement une araignée en train d'attendre qu'une mouche tombe dans sa toile. De tous les mélodies expressionnistes du compositeur, c'est sûrement le plus singulier.

2 | La petite Houtsoule.1

Vira Vovk
Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Ô soleil d'œuf-peint,
Montagnes tridentines,
Ô Forêt-berceau
Sous le feu astral,
Ô Pierre Peinte,
Ô Tcheremoch chantant!
– J'emporte en exil
La plus triste des rêveries.

Cette version longue, comme celle de «La Chanson d'argent», gagne en lyrisme. Le final est particulièrement dramatique, en disparaisant progressivement dans le néant. Le poète et le compositeur éprouvent de grandes déconvenues professionnelles durant leur exil, au Brésil et en Angleterre.

1 | Die Spinne

Narcyz Lukianowytzsch
Übersetzt von Wira Wowk

In den Ecken, im Dunkel,
In Knoten geometrischer Linien,
Verstummt, erstarrt, als ob es nicht er wäre,
Der kleine, bösartige Schatten.
Im Geheimnis der Seidenfäden,
Drohend verbirgt sich Tücke:
Ist die Fliege ins Netz gefallen,
Als ob aus der Wand gewachsen, erschneint – er!
Ein kurzer Moment, eine kurzer Kampf,
Und schon erscheint auf der Toten – er!
In den Ecken, im Dunkel,
Im Geflecht leuchtender Linien,
Breitet seine tückischen Fäden aus
Der älteste Weber der Welt: die Spinne.

Als Turkewich noch nicht zum zweiten Mal verheiratet ist, richtet sie ihr Augenmerk auf eine entomologische Groteske – die musikalische Darstellung einer Spinne, die darauf wartet, eine Fliege zu fangen. Dies mag das expressionistischste Kunstlied im Gesamtwerk der Komponistin zu sein.

2 | Hutsul Mädchen.1

Wira Wowk
Übersetzt von Wira Wowk

Sonne – du Osterei!
Dreizackige Berge!
Wiege des Waldes
Im Feuer der Sterne!
Beschriebene Steinwand!
Du Tscheremoschgeige! –
Unsagbare Sehnsucht
Trage ich in der Fremde...

Die erweiterte Version dieses Kunstliedes, wie die des „Silberliedes“ entwickelt seine Gefühlsbetontheit weiter. Besonders dramatisch ist das Ende, das langsam ins Nichts schwindet. Sowohl der Dichter als auch die Komponistin erlebten viele berufliche Enttäuschungen während sie in Brasilien und England lebten.

3 | A Mountain Lass.2

Vira Vovk

Translation: Maria Lukianowicz

The sun like an Easter egg,
Trident mountains,
The forest a cradle
In a starry wild -fire,
Rock engravings
Cheremosh river - a violin,
I carry my indescribable longing
Into foreign lands.

The girl from the Carpathian Mountains sings of the supernatural beauty of her homeland and of her indescribable longing and homesickness while living in a foreign land. Whether it was Brazil or England or... Ukrainian émigrés often felt uprooted and unfulfilled in their adopted homelands.

3 | Гуцулка.2

Віра Вовк

Сонічко писанко,
Гори тризубаті,
Боре колисанко,
В зорянім багатті,
Камено писаний,
Скрипко Черемошу!
Туту неописану
На чужині ношу.

Дівчина із Карпат співає про надприродну красу її батьківщини та про її невимовну тугу і ностальгію, живучи тепер на чужині. Чи це була Бразилія чи Англія чи... українські емігранти часто почували себе відірваними і недосконалими на нових землях, де вони поселялися

3 | La petite Houtsoule.2

Vira Vovk

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Ô soleil d'œuf-peint,
Montagnes tridentines,
Ô Forêt-berceau
Sous le feu astral,
Ô Pierre Peinte,
Ô Tcheremoch chantant!
- J'emporte en exil
La plus triste des rêveries.

Une jeune fille des Carpates chante la beauté surnaturelle de sa patrie perdue, dans un incroyable désir empreint de nostalgie. Loin de chez eux, en terre étrangère, que ce soit au Brésil ou en Angleterre, les émigrés ukrainiens se sentent comme déracinés et mal intégrés dans leurs patries d'adoption.

3 | Hutsul Mädchen.2

Wira Wowk

Übersetzt von Wira Wowk

Sonne – du Osterei!
Dreizackige Berge!
Wiege des Waldes
Im Feuer der Sterne!
Beschriebene Steinwand!
Du Tscheremoschgeige! –
Unsagbare Sehnsucht
Trage ich in der Fremde...

Das Mädchen aus den Karpathen singt von der übernatürlichen Schönheit ihres Heimatlandes und ihrem unbeschreiblichen Verlangen und Heimweh während sie in einem fremden Land wohnt. Ob Brasilien oder England oder anderswo.... ukrainische Emigranten fühlten sich oft entwurzelt und unerfüllt in ihrer Wahlheimat.

4 | I Yearn for You

Bohdan Lepkyj

Translation: Maria Lukianowicz

At times I long for you,
Like flowers long in springtime,
Like those tiny leaves long
When in the autumn, dry and withered,
They fly into the world.
In such silent melancholy
Sometimes my heart aches after you.
And then again, wretchedness shakes me,
Like a storm in springtime,
The wind goes wild,
Torrents of rain cascade down.
In furious combat
Colossal conifers crash down.
With such wild longing
Sometimes my passion burns for you.

Unforeseen circumstances caused Turkewich to become separated from her first husband, Robert, in 1934 — forever. At first the composer still hoped that she would be reunited with him and expressed her passionate desire and longing in this emotionally charged art song.

4 | Буває тужу

Богдан Лепкій

Буває тужу за тобою,
Як тужати квіти на весні,
Як тужати ті листки дрібні.
Коли осінньою порою
Летять у світ сухі, марні,-
Такою тихою нудьгою,
Часом нудьгую за тобою.
То знов журба стрясає мною,
Як так бури на весні.
Шаліє вітер, ллють рясні
Дощі в потоки; в лютім бою
Падуть ялици кремезні -
Такою дикою журбою,
Часом шалію за тобою.

Непередбачені обставини змусили Туркевич розлучитися зі своїм першим чоловіком Робертом у 1934 р. – назавжди. Спочатку композитора все ще сподівалася, що вона буде разом із ним і висловлювала своє пристрасне бажання і прагнення в цій емоційно насичений мистецькій пісні.

4 | Désir de toi

Bohdan Lepkyj

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

En pensant à toi, parfois je m'attriste,
Comme s'attriste en son jeune âge
La fleur au délicat feuillage.
Dès que les beaux jours la quittent,
Elle erre sans vie, sans ancrage, --
C'est le mal qui me dépite
Quand pour toi mon cœur palpite.
De nouveau l'angoisse m'excite,
Aussi soudaine qu'un orage.
Les vents se déchaînent, et un déluge
Inouï s'abat; dans l'aprë lutte
Les pins altiers cèdent à l'abattage.
C'est la furie qui me dépite
Quand pour toi mon cœur palpite.

Des circonstances imprévues ont fait que Turkewich et son premier mari, Robert, se soient séparés en 1934, pour toujours. La compositrice espéra tout au long de sa vie qu'il reviendrait. Elle exprime ce désir passionné dans une mélodie chargé d'émotion.

4 | Ich sehne mich nach dir

Bohdan Lepkyj

Übersetzt von Wira Wowk

Ich sehne mich so oft an dir,
Wie Blumen und wie zartes Laub
Im Frühjahr pflegen sich zu sehnen.
Mit solchem innigen Gefühl
So manchmal träume ich von dir.
Doch manchmal schüttelt mich der Schmerz
Gleich einem starken Frühlingssturm:
Es rast der Wind, der Regen giesst
In Strömen. Und im starken Kampf
Fallen im Wald erhabene Tannen.
Mit solcher wilden Liebesqual
Befallen, rase ich nach dir.

Unvorhergesehene Umstände hatten zur Folge, dass Turkewich von ihrem ersten Ehemann, Robert, 1934 für immer getrennt wurde. Zuerst hoffte die Komponistin noch, dass sie wieder vereint werden würden und sie drückte ihre leidenschaftliche Sehnsucht und Begierde mit diesem emotional geladenen Kunstsied aus.

5 | Absence

Narcyz Lukianowicz

Translation: Maria Lukianowicz

You are not here, and I bear
Tantalising pain in my solitary hell.
My vigilant ear catches every sound
In the blind hope, perhaps, at last, it's you.
You are not here – cursed word
Beats into my soul like a battering ram;
Minutes ooze by, like drops of blood
From deadly, incurable, mortal wounds.

Grief and longing, hellish suffering, loneliness... The text is by the composer's second husband, psychiatrist Narcyz Lukianowicz. Is this the suffering and longing for Robert, or is this her smouldering love for Narcyz? Only Stefania alone can decide!

6 | Emigration Elegy

Stepan Maslak

Translation: Maria Lukianowicz

Beyond the village, the wind moans a psalm,
The copse is spilling withered leaves
And, as always in the autumn,
There is no life, no spring,
And as always, there is no word from you.
Are you still living there
Or have you gone into the wide world, like me,
To lose the way,
To wait for what the wind might bring
That lies on the path, already dead?
Oh, come back for a night, for a day,
For a moment, to the empty house,
For those words, too late to tell you,
And words that have never been said.

Even more despairing than "A Mountain Lass" is this elegy. Written in the 1960s, with its descending motifs, the art song evokes the hopelessness felt by the composer as a result of her ongoing disappointments with her musical career in England.

5 | Тебе нема

Нарциз Лукіанович

Тебе нема і тангальє муки проходжу
Я у пеклі самоти, ловлю жагуче вухом
Всякі згуки в сліпій надії
Може це вже ти.
Тебе нема, нема, прокляте слово
Вбивається в свідомість мов таран,
Хвилини кануть наче краплі крові
З важких невільничих
Смертельних ран.

Горе і туга, пекельне страждання, самотність... Текст другого чоловіка композиторки, психіатра Нарциза Лукіановича. Чи це її страждання і туга за Робертом, або чи це її тліюча любов до Нарциза? Тільки одна Стефанія може віршити!

6 | Емігрантська елегія

Степан Масляк

За селом скиглить вітер псалом,
Сипле листям зівялим діброва
І як все восени ні живиття, ні весни.
І як завжди від тебе ні слова,
Чи живеш там ще ти,
Чи пішла у світі та як я,
Щоб дорогу згубити,
Щоб чекати на те чим десь вітер мете,
Шо лежить на шляху вже убите.
Ой вернись хоч на ніч, хоч на день,
Хоч на мить до порожній хати,
Хоч по тече, що я міг та не встиг
І чого не зумів ще сказати.

Елегія – це іще більш відчайдушна мистецька пісня ніж "Гуцулка". Написана у 1960-их рр., низхідний рух мотивів, викликає безнадійність композиторки в результаті її чергових розчарувань в її музичній кар'єрі в Англії.

5 | Tu n'es pas là

Narcisse Loukianovitch

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Tu n'es pas là, et j'endure le supplice
Dans l'enfer qui m'isole et me tantalise.
Chaque bruit qui tombe dans mon oreille avide
Nourrit l'aveugle espoir que c'est enfin toi.
Tu n'es pas là, pas là, ces maudits mots
Tels des bâillers taraudent ma conscience,
Les minutes semblent des gouttes de sang
Qui s'écoulent d'une plaie
Affreuse et mortelle.

Chagrin et désir, souffrance cauchemardesque, solitude... Le texte est écrit par le deuxième mari de la compositrice, le psychiatre Narcisse Loukianovitch. Est-ce la douleur et le désir éprouvés pour Robert, ou est-ce son amour naissant pour Narcisse? Seule Stefania le sait!

6 | Élégie d'émigrants

Stepan Maslak

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Le vent emporte sa litanie au-delà du village,
Dans le bois, le sol se couvre de feuilles mortes
Et comme toujours, la vie en automne se meurt,
Rien ne repart.
Comme toujours, tu ne dis mot.
Vis-tu encore là-bas,
Es-tu partie, toi aussi,
Pour te perdre dans le vaste monde,
Et attendant que le vent qui s'endort en route,
Ne te pousses enfin quelque part?
Oh je voudrais tant que tu reviennes,
Juste un jour, une nuit, un instant,
Dans la maison vide, et que tu y entandes
Tout ce que j'aurai dû te dire.

Encore plus désespéré que «La Petite Hotsoule», cette élégie écrite dans les années 1960, en descendant vers les graves, évoque le désespoir ressenti par la compositrice durant sa décevante carrière en Angleterre.

5 | Abwesenheit

Narcyz Lukianowytch

Übersetzt von Wira Wowk

Du bist nicht da, und Tantalusqualen
Leide ich in der Hölle der Einsamkeit.
Lechzend fängt mein Ohr verschiedene Klänge
In blinder Hoffnung, dass es du seist.
Du bist nicht da – verfluchte Worte
Schlagen ein in den Verstand, wie Dolche;
Minuten vergehn, wie Bluttropfen
Von unheilbaren Todeswunden.

Kummer und Sehnsucht, höllisches Leid , Einsamkeit... Der Text wurde vom zweiten Ehemann der Komponistin, dem Psychiater Narcyz Lukianowytch geschrieben. Ist das der Kummer und das Verlangen nach Robert, oder ihre glühende Liebe zu Narcyz? Nur Stefania kann das entscheiden!

6 | Klaglied der Auswanderer

Stepan Maslak

Übersetzt von Wira Wowk

Der Wind winselt hinter dem Dorf einen Psalm,
Der Eichenwald schüttelt das trockene Laub,
Und wie im Herbst – kein Leben, kein Lenz,
Und von dir – kein einziges Wort.
Lebst du noch dort, oder schiedst,
Wie ich, in die Welten,
Um den Pfad zu verlieren, oder zu warten darauf,
Was der Wind vor sich treibt,
Und was schon tot liegt auf dem Wege?
O komm zurück, wenigstens für eine Weile,
Zu dem leeren Haus, wenn nur dafür:
Um das, was ich konnte, doch nicht vermochte,
Was ich noch nicht verstand dir zu sagen.

Noch verzweifelter als das „Hutsul Mädchen“ ist dieses Klagekunstlied. Es wurde in den 1960er Jahren geschrieben und erweckt mit seinen fallenden Motiven die Hoffnungslosigkeit der Komponistin, die sie aufgrund ihrer Enttäuschungen über ihre Musikkarriere in England verspürte.

7 | I Cannot Weep
Narcyz Lukianowicz
Translation: Maria Lukianowicz

My eyes are dry, dry and parched,
They cannot shed a single tear,
Though my heart rages through the night,
And longs to flee its prison breast.
Hopelessly I twist my hands together,
And lift my eyes up to the silent stars,
When in my breast, amid the pain and sorrow,
The savage brute still struggles in its cage.

The last art song to have been written by the composer, it is one last cry of anger and despair, a summation of the tragedies, disappointments and unfulfilled dreams that she experienced during her life. It is through this art song that Stefania Turkewich made her final statement.

8 | The Parting
Roman Olhowych
Translation: Maria Lukianowicz

The stormy wind struck my soul, hey,
Wildly frolicked with his blowing,
Silver laughter spilt around him,
Lifting the spell of witty story,
He covered the eyes of my sadness,
Subtle and wild, he laughed at me - hey boy – live!
Far away, my Mother's crying on her sleeve,
Hey, forgive me, orphaned Mother,
Forgive me, for my spirit is in turmoil,
The winged tempest has scattered
My tormented soul -
You, dearest Mother,
Do not know what I have learnt.
A new world, laughing and crying,
Comes to meet me, hey.
My wings have grown heavy,
I cannot bear them, I have no strength.
If I don't die in a fight
I shall bow to you, my Mother,
Do not curse your son, farewell.

As the separation from her first husband began to appear permanent, Turkewich experienced many conflicting emotions. "The Parting" provided Turkewich with the opportunity to explore these emotions musically. Feeling guilty, she asks for forgiveness, but insists that her decisions are justifiable.

7 | Сухі мої очі
Нарциз Лукіанович

Сухі мої очі, нема в них
Ані краплини сліз.
Хоч серце казиться посеред ночі
І хоче вирватись з грудних залиш.
Даремне я ламаю дужі руки
Й підношу погляд до мовчазних зір,
Як там у грудях серед болю й муки
Пручається шалений дикий звір.

Остання мистецька пісня написана композиторкою – останній крик гніву і відчая, підsumовуванням трагедій, розчарувань і нездійснених мрій, що вона візнала під час її життя. Неначе цією мистецькою піснею Степанія Туркевич висловила свою останню думку.

8 | Прощання
Роман Ольгович

Розударив душу мою буревій, гей,
Буйним вітром розгулявся,
Срібним сміхом розіллявся,
Розворожив казку шутку,
Закрив очі моого смутку,
Ніжно дико засміяvся, хlopче жий.
Десь там плаче моя мати на рукав,
Тей прости мене сиротино,
Прости, бо у мене хуртовина,
Бо розкинув роззагатив
Мою душу біль крилатий,
Ти не взнаєш неню мила, що я взвав.
А на встрічу плаче сміхом
Новий край гей,
Зваготіли мої крила
Вже не вдержу вже не сила
Як на лягуту не забоюся
Тобі неню поклонюся,
Ти не кляни свого сина,
Прощай!

Коли розлука із першим чоловіком почала виглядати постійною, Туркевич пережила багато суперечливих емоцій. "Прощання" дало Туркевич можливість розглянути ці емоції в музичному пляні. Відчуваючи свою провину, вона просить вибачення, але наполягає на тому, що її рішення віправдані.

7 | Je ne peux pleurer
Narcisse Loukianovitch
Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Mes yeux sont secs, ils n'ont pas
Une seule once de larme.
Bien que mon cœur s'emballe la nuit
A en rompre sa cage métallique.
En vain je tords mes mains de désespoir,
En levant les yeux vers le ciel muet,
Quand dans ma poitrine meurtrie de peine
Se terre une monstrueuse bête.

Dernier morceau de la compositrice, et dernier cri de colère et de désespoir après tant de tragédies, de déceptions et de rêves brisés tout au long de sa vie. Cette mélodie est en quelque sorte l'Ultima Verba de Stefania Turkewich.

8 | L'adieu
Roman Olhovych
Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Dans un tourbillon mon âme est prise,
Il se déchaîne dans les vents,
Il éclate dans son fou rire d'argent;
Mais ses blagues volubiles
Tient ma douleur plus tranquille
Et ses rires tendres et sauvages de vivre m'avisen.
Jentends ma mère pleurer dans sa manche,
Oh pardonne-moi, l'orphelin,
Pardonne-moi pour la tempête,
C'est que mon âme est pleine
D'une inspirante peine,
Mais jamais tu ne sauras, ce que j'ai connu.
Et voilà qu'avant de me rencontrer
Pleure de joie une nouvelle contrée, hey,
Mes ailes s'alourdissent,
Je n'y arriverai pas, je n'en ai plus la force.
Si je ne me tue pas en vol,
Je m'inclinerai devant toi, mère,
Ne m'en veux pas si je pars,
Et dis-moi au revoir!

Plus la séparation davec son premier mari devenait régulière, plus Turkewich éprouvait d'émotions contradictoires. «L'adieu» fournit à la compositrice l'occasion dexplorer ces émotions par la musique. Se sentant coupable, elle demande pardon, mais présente avec force ses raisons.

7 | Ich kann nicht weinen
Narcyz Lukianowitsch
Übersetzt von Wira Wowk

Trocken sind meine Augen,
Ohne eine einzige Träne,
Obwohl das Herz rast in der Nacht
Und möchte sich von Fesseln lösen.
Umsonst ringe ich meine Hände
Und hebte den Blick zu schweigenden Sternen,
Wenn in der Brust in Qual sich birgt
Das schon besiegte wilde Tier.

Das letzte Kunstslied, das von der Komponistin geschrieben wurde, ist ein abschließender Schrei der Wut und Verzweiflung, die Summe aller Tragödien, Enttäuschungen und unerfüllten Träume, die sie während ihres Lebens erfahren hatte. Mit diesem Kunstslied äußerte sich Stefania Turkewich zum letzten Mal.

8 | Der Abschied
Roman Olhowsky
Übersetzt von Wira Wowk

Der Sturm befreite meine Seele,
Verwegen tanzte der Wind,
Zerfloss im silbernen Gelächter,
Entzauberte den Märchenscherz,
Verband Augen meiner Trauer,
Mit zarter Wildnis lachte auf:
Lebe, Junge!
Die Mutter weint auf meinem Arm.
Verzeih mir, du Verlassene,
Bei mir weilt nun ein Schneegestöber,
Denn der beflügelte Schmerz
Entfesselte meine Seele.
Was ich gelitten habe, kennst du nicht.
Mir entgegen lacht ein neues Land,
Meine Flügel werden schwer,
Keine Macht vermag sie zu heben;
Wenn im Flug ich nicht zerschelle,
Werde ich mich vor dir verneigen,
Verfluche nicht deinen Sohn,
Leb wohl!

Als die Trennung von ihrem ersten Ehemann endgültig zu werden schien, erlebte Turkewich viele widersprüchliche Gefühle. „Der Abschied“ gab Turkewich die Gelegenheit, diese Gefühle musikalisch zu erkunden. Sie bittet um Vergebung, da sie sich schuldig fühlt, besteht aber trotzdem darauf, dass ihre Entscheidungen berechtigt sind.

9 | Silver Song.1

Vira Vovk

Translation: Maria Lukianowicz

Behind the hatchet, the white day meanders,
And the night prepares the golden pallet.
The trumpets of spring are sounding -
My spring is coming to meet the wind.
Leave the mountain path there,
Surrounded by flowers,
And the black, deep forest, woven with fairy tales,
I search for the warmth of embroidery -
But cradle the gray stone to my heart.
A new horizon is bowing to me, like a wattle fence,
New pathways are laughing gently to me,
I took only one treasure with me,
A silver song, deep in my breast.

This is one of the most lyrical art songs written by Turkewich. It too is dedicated to Nyzhankivsky. An evocative text finds the author embracing new horizons with one cherished treasure carried forward from the past — a silver song.

10 | Silver Song.2

Vira Vovk

Translation: Maria Lukianowicz

Behind the hatchet, the white day meanders,
And the night prepares the golden pallet.
The trumpets of spring are sounding -
My spring is coming to meet the wind.
Leave the mountain path there,
Surrounded by flowers,
And the black, deep forest, woven with fairy tales,
I search for the warmth of embroidery -
But cradle the gray stone to my heart.
A new horizon is bowing to me, like a wattle fence,
New pathways are laughing gently to me,
I took only one treasure with me,
A silver song, deep in my breast.

Not satisfied with one version of this art song, Turkewich wrote another one with extended instrumental passages to enhance its lyricism. It is rare that a composer displays this kind of creativity. Obviously, the song has deep symbolic meaning that both its authors share.

9 | Срібна пісня.1

Віра Вовк

За топірцем манджає білій день,
І ніч готовить золоту палітру.
Весняні труби затрубіли;
Йде моя весна на зустріч вітру.
Остався там чічками битий пляй
І чорний бір, що витканий казками, —
Шукаю вишивкового тепла;
Туля до серія сірий камінь.
Новий вже обрій хилиться, мов тин,
Нові шляхи мені сміються дрібно.
Я скарб з собою взяв лише один,
Глибоко в грудях пісню, срібну.

Один з найбільш ліричних мистецьких пісень, написаний Туркевич. Він теж присвячений Нижанківському. Виражаючий текст: автор освоєє нові горизонти, але в душі залишився дорогоцінний скарб із минулого — срібна пісня.

10 | Срібна пісня.2

Віра Вовк

За топірцем манджає білій день,
І ніч готовить золоту палітру.
Весняні труби затрубіли;
Йде моя весна на зустріч вітру.
Остався там чічками битий пляй
І чорний бір, що витканий казками, —
Шукаю вишивкового тепла;
Туля до серія сірий камінь.
Новий вже обрій хилиться, мов тин,
Нові шляхи мені сміються дрібно.
Я скарб з собою взяв лише один,
Глибоко в грудях пісню, срібну.

Не задовільнившись однією версією цієї мистецької пісні, Туркевич написала їще один варіант із розширеними інструментальними пасажами, щоб підвищити її ліризм. Це рідкість, щоб композитор пронівив такий вид творчості. Очевидно, пісня мала глибокий символічний зміст для обох авторів.

9 | La chanson d'argent.1

Vira Vovk

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Derrière la hache du Houtsoul court la rude journée,
Déjà la nuit prépare sa palette dorée.
Au loin résonnent les trompes printanières;
Mon cher printemps a rendez-vous avec le vent.
J'ai laissé là-bas, dans la montagne, un sentier fleuri
Et un petit bosquet obscur tapissé de contes, —
Je trouve un peu de réconfort dans mes broderies;
Contre mon cœur je serre une pierre grise.
L'horizon nouveau au loin se dessine, telle une lice,
Et bientôt me sourient d'autres chemins.
Je n'ai emmené qu'un seul trésor,
Caché bien au fond de ma poitrine: une chanson d'argent.

Une des mélodies les plus lyriques de Turkewich. Elle est également dédiée au compositeur Nyzhankivsky. Un texte évocateur où l'on trouve l'auteur face à de nouveaux horizons, mais avec un trésor emporté du passé — un chant d'argent.

10 | La chanson d'argent.2

Vira Vovk

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Derrière la hache du Houtsoul court la rude journée,
Déjà la nuit prépare sa palette dorée.
Au loin résonnent les trompes printanières;
Mon cher printemps a rendez-vous avec le vent.
J'ai laissé là-bas, dans la montagne, un sentier fleuri
Et un petit bosquet obscur tapissé de contes, —
Je trouve un peu de réconfort dans mes broderies;
Contre mon cœur je serre une pierre grise.
L'horizon nouveau au loin se dessine, telle une lice,
Et bientôt me sourient d'autres chemins.
Je n'ai emmené qu'un seul trésor,
Caché bien au fond de ma poitrine: une chanson d'argent.

Non satisfaite par une précédente version, Turkewich en écrit une deuxième, avec cette fois de longs passages instrumentaux, de sorte à déployer tout son lyrisme. Il est rare de voir un compositeur faire montre d'une telle créativité. Évidemment, l'œuvre recèle un sens profondément symbolique, que partagent les deux auteurs.

9 | Silbernes Lied.1

Wira Wowk

Übersetzt von Wira Wowk

Mit Wanderstock enteilt der lichte Tag,
Die Nacht bereitet schon die Sternpalette;
Frühlingsposaunen läuten, und mein Lenz
Geht einem starken Wind entgegen.
Blumengesäumter Weg blieb weit zurück,
Auch dunkler Wald, gewebt mit Märchen.
Stikereiwärme suche ich überall,
Nur einen grauen Stein am Herzen hegend.
Der neue Horizont neigt sich vor mir,
Und neue Wege lachen mir entgegen;
Nur einen Schatz hab ich bei mir bewahrt:
Das Silberlied, im Busen tief geborgen.

Dies ist eines der gefühlvollsten Kunstdieder von Turkewich. Auch dieses Kunstdied ist Nyzhankivsky gewidmet. In diesem bewegenden Text umspannt die Autorin neue Horizonte mit einem geliebten Schatz aus der Vergangenheit - einem silbernen Lied.

10 | Silbernes Lied.2

Wira Wowk

Übersetzt von Wira Wowk

Mit Wanderstock enteilt der lichte Tag,
Die Nacht bereitet schon die Sternpalette;
Frühlingsposaunen läuten, und mein Lenz
Geht einem starken Wind entgegen.
Blumengesäumter Weg blieb weit zurück,
Auch dunkler Wald, gewebt mit Märchen.
Stikereiwärme suche ich überall,
Nur einen grauen Stein am Herzen hegend.
Der neue Horizont neigt sich vor mir,
Und neue Wege lachen mir entgegen;
Nur einen Schatz hab ich bei mir bewahrt:
Das Silberlied, im Busen tief geborgen.

Da Turkewich mit einer Version dieses Kunstdiedes nicht zufrieden war, schrieb sie eine weitere mit erweiterten Instrumentalabschnitten, um die Gefühlsbetontheit herauszuheben. Nur sehr selten zeigt ein Komponist diese Art der Kreativität. Es ist offenkundig, dass das Kunstdied eine tiefe symbolische Bedeutung hat, die beide Autoren teilen.

11 | The Assumption

Vira Vovk

Translation: Maria Lukianowicz

She walked with a smiling, untroubled face,
The whisper of the grass tired her,
The Mother of God fell asleep among the herbs.
Daisies covered her sleeves,
Tall poplars stood up to sing
And little ponds spilt over,
Overwhelmed, that in the meadow
Poppies embroidered her sleeves.

After immigrating to England, Turkewich wrote a number of art songs to the words of her daughter's childhood friend—Vira Vovk. The poetry contains many Ukrainian themes presented in a surrealistic manner. "The Assumption" combines images of nature and religious mysticism within a luminous musical texture.

12 | Evening Dance

Vira Vovk

Translation: Maria Lukianowicz

A red sock,
A leather moccasin,
Hey there girl, beautiful as a flower,
Like blossom in a vase!
Your fragrant sheepskin jerkin,
Your buttered braids,
You proud lipped beauty -
Your words sting like a wasp!
Hey there girl, with your black plaits,
Your mother dressed you finely -
Don't look so askance
Just because my satchel's empty.

In Ukraine, during autumn and winter, evening parties were organized by matchmakers for young people to come and get acquainted. Here a young beauty is being unsuccessfully courted by a lad. The art song, however, is dedicated to the composer's successful son-in-law, tenor Oleh Nyzhankivsky.

11 | Успеніс

Віра Вовк

Ішла усміхнена, погожа,
Втомулася шепотом трави:
Заснула в зіллі Маті Божа;
Зійшли роменом рукави.
Співати станули тополі
І розливатися ставки,
Зворушені, бо серед поля
Розквітили маком уставки.

Після еміграції до Англії, Туркевич написала ряд мистецьких пісень на слова товаришки її доньки – Віри Вовк. Пoesія містить багато українських мотивів, представлених у спротивленній манері. "Успеніс" поєднує образи природи і релігійного містичизму на фоні ясної музичної тканини.

12 | Вечорници

Віра Вовк

Червоний капчур,
Шкіряний постіл,
Гей, постіл, гей.
Гей, яка ж ти чічко красна,
Гей, хоч клади у дзбан на стіл!
Запашний киптар,
Мащеня коса,
Запашна коса,
Та красуня пишногуба
Жалить словом, як оса.
Гей, дівчиня чорнокоса,
Красно вбрала тебе ненька,
Не дивися так з укоса,
Так що пуста моя дзъобенька,
Що пуста.

В Україні осінню та зимою організовувалися вечорами зустрічі для молоді, щоб познайомитися, попаруватися... Хлопець безуспішно залишається до юної красуні. Пісня, проте, присвячена успішному зятеві композиторки, тенору Олегу Нижанківському.

11 | L'Assomption

Vira Vovk

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Elle marchait, souriante et sereine,
Quand le murmure de l'herbe la fatigua:
La Vierge sur l'herbette s'endormit,
Et l'anémis à sa manche fleurit.
Les peupliers se mirent à chanter,
Les puits se mirent à déborder,
Quand s'épanouirent dans la campagne
Les corsages brodées de coquelicots.

Après avoir émigré vers Angleterre, Turkewich écrivit un certain nombre de mélodies sur des textes de Vira Vovk, l'amie d'enfance de sa fille. Le poème est plein de thèmes ukrainiens présentés d'une façon surréaliste. «L'Assomption» combine images de la nature et mysticisme religieux, le tout sur un arrangement lumineux.

12 | Danse nocturne

Vira Vovk

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Une belle guêtre,
Un soulier de cuir,
Hey, un soulier de cuir.
Tu es belle comme une fleur,
Il n'y a qu'à te mettre dans un vase!
Un blouson en mouton,
Une tresse ointe
Qui sent bon,
La belle à la jolie bouche
Me pique comme une guêpe.
Toi la fille à la tresse brune,
Ta petite maman t'apprête bien,
Mais ne me regarde pas de travers
Parce que ma besace est vide
Et bien vide.

En Ukraine, durant l'automne et l'hiver, des veillées étaient organisées par les marieurs, afin que les jeunes puissent faire connaissance. Ici un garçon fait la cour à une belle, mais sans succès. La mélodie, cependant, est dédiée au gendre du compositeur, le ténor Oleh Nyzhankivsky, qui eut beaucoup de succès.

11 | Die Annahme

Wira Wowk

Übersetzt von Wira Wowk

Sie wandelte heiter durch Wiesen.
Ermüdet vom Lispeln des Grases
Bei Kräutern entschließt Mutter Gottes,
Ihre Ärmeln wurden Kamillen.
Es begannen Pappeln zu singen
Und Seen aus Ufern zu treten,
Denn mitten im Felde erblühten
Als Mohn Stickereien der Ärmel.

Nachdem Turkewich nach England ausgewandert war, schrieb sie einige Kunstsieder zu den Texten von Wira Wowk, der Freundin ihrer Tochter aus Kindertagen. Die Dichtung enthält viele ukrainische Themen in surrealistischer Weise. „Die Annahme“ verbindet Bilder der Natur und der religiösen Mystik in einer glänzenden musikalischen Textur.

12 | Abendlicher Tanz

Wira Wowk

Übersetzt von Wira Wowk

Rote, wollene Socke,
Geschnürter Lederbundschuh!
Wie schön bist du, Liebchen, -
Eine Blume im Krug auf dem Tisch!
Bestickte Lammjacke,
Gesalbter Zopf!
Das Mädchen mit vollen Brauen
Sticht mit Worten gleich einer Wespe!
Du schwarzäugiges Mädel,
Hübsch hat dich die Mutter geschmückt;
Schau nicht schielnen Auges
Auf meine leere Tasche!

In der Ukraine wurden im Herbst und im Winter abendliche Feste von Heiratsvermittlern für junge Leute veranstaltet. Hier wird eine junge Schönheit erfolglos von einem jungen Burschen umworben. Das Kunstlied ist jedoch dem erfolgreichen Schwiegersohn der Komponistin, dem Tenor Oleh Nyzhankivsky, gewidmet.

13 | Sweet and Low

Alfred, Lord Tennyson

Sweet and low, sweet and low,
Wind of the western sea,
Low, low, breathe and blow,
Wind of the western sea!
Over the rolling waters go,
Come from the dying moon, and blow,
Blow him again to me;
While my little one,
While my pretty one, sleeps.
Sleep and rest, sleep and rest,
Father will come to thee soon;
Rest, rest, on mother's breast,
Father will come to thee soon;
Father will come to his babe in the nest,
Silver sails all out of the west
Under the silver moon:
Sleep, my little one, sleep,
My pretty one, sleep.

In the 1960s Turkewich tried to revive her career by attempting to write several art songs to English texts. By selecting Tennyson's lullaby, the composer hoped to appeal to a wider audience. She does manage to capture something "Brittenesque" in this work.

14 | I shall come to you

Yuri Lypa
Translation: Maria Lukianowicz

The orchards have flowered in a thin veil of drops,
And a dream, like a light breeze –
Oh distant one, come back to me –
I shall come in the evening, when white petals
Flutter down in the orchard,
From a touch of the hand.
I shall come in the evening,
So that, when dawn returns
In the quiet orchard
We shall call to the distant land together,
I shall come in the evening.

Dedicated to her first husband, painter Robert Lisovsky, this is an evening serenade expressing the longing of two lovers for each other. In the twilit orchard grove they will meet, their cries of ecstasy will carry far...

13 | Солодко-ніжний

Альфред, Лорд Теннісон
Переклад: Віра Вовк

Солодко-ніжний, солодко-ніжний,
Вітре західного моря!
Солодко-ніжний, солодко-ніжний,
Вітре західного моря!
Над хвилями розкотисто йди.
Приходь від зблідлого місяця й дми,
До мене його надихай,
Коли малятко мое, квітка моя, засне.
Спи, відпочинь, спи, відпочинь,
Скоро тато прийде до тебе,
На груді матері спи, відпочинь,
Скоро тато прийде до тебе.
Батько прийде до твого гнізда;
З заходу вже випливає срібло,
З місяця срібного ллеться воно.
Спи, малятко-квіточко, спи.

У 1960 р. Туркевич намагалася відродити свою кар'єру спробою написати кілька мистецьких пісень на англійські тексти. Вибравши коліскову Теннісона, композиторка сподівалася привернути собі увагу ширшого кола слухачів. Вона вміло використовує стиль англійського композитора "Бріттена" в цьому творі.

14 | Я ввечері прийду

Юрій Липа

Серпанки крапелін розквітлі і сади,
І легіт сон один далекая прииди.
Я ввечері прийду як білі пелюстки
Здригаються в саду від дотику руки
Я ввечері прийду, щоб до світанку
Нам у тихому саду гукати далинам,
Я ввечері прийду.

Присвячена її першому чоловікові, художнику Роберту Лісовському, це – вечірня серенада виражає бажання двох закоханих бути разом. У похмуromу саду вони зустрінуться, іх крики екстазу будуть нестися далеко...

13 | Doucement, lentement

Alfred, Lord Tennyson
Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Agréable vent, agréable vent,
Harmattan des mers de l'ouest!
Agréable vent, agréable vent,
Harmattan des mers de l'ouest!
Glisse bien sur les vagues.
Arrive avec la Lune pâle et souffle
La-moi, inspire-moi
Quand ma petite fleur s'endormira.
Dors, repose-toi, dors, repose-toi,
Bien vite papa sera là,
Endors-toi sur maman, repose-toi,
Bien vite papa sera là.
Ton père reviendra vers le nid;
De l'ouest scintillent déjà les reflets d'argent,
De la Lune argentée ils nous arrivent.
Dors, mon petit, ma petite fleur, dors.

Dans les années 1960, Turkewich avait tenté de relancer sa carrière en essayant d'écrire plusieurs mélodies en anglais. En choisissant la berceuse de Tennyson, la compositeur espérait séduire un public plus large. Elle parvint vraiment à capté quelque chose de «Benjamin Britten» dans ce morceau.

14 | Ce soir je serai là

Youri Lypa
Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Entre les voiles perlés,
Dans un verger fleuri,
Le vent semble parler:
- Viens, lointaine chérie!
- Ce soir je serai là,
Comme se détachent
Les pétales du lilas
Quand on le touche.
Ce soir je serai là.

Dédicée à son premier mari, le peintre Robert Lisovsky, voici une sérenade nocturne exprimant le désir de deux amants l'un pour l'autre. À l'ombre d'un verger crépusculaire, ils se réuniront, et leurs cris d'extase porteront loin...

13 | Süß und leise

Alfred, Lord Tennyson
Übersetzt von Wira Wowk

Süß und mild, süß und mild
Ist der Wind von dem westlichen Meer
Milde, milde atme und bläse
Du Wind von dem westlichen Meer!
Laufe über die rollenden Wellen,
Komm und bläse vom bleichenden Mond,
Bläse ihn wieder zu mir her,
Während mein Kleines, mein Liebes schläft.
Schlaf und ruh, schlaf und ruh,
Dein Vater kommt bald zu dir.
Ruhe, oh ruhe an der Mutter Brust,
Dein Vater kommt bald zu dir,
Dein Vater kommt zum Kind ins Nest.
Das Silber segelt vom Westen her
Unter dem Silbermond.
Schlaf meu Kleines, mein Liebes, schlaf.

In den 1960er Jahren versuchte Turkewich, ihre Karriere wiederaufzunehmen, indem sie einige Kunstmäler zu englischen Texten komponierte. Mit Tennysons Wiegenlied wollte sie ein größeres Publikum ansprechen. Es gelingt ihr mit diesem Werk eine „Benjamin Britten“ Atmosphäre einzufangen.

14 | Ich werde zu dir kommen

Juri Lypa
Übersetzt von Wira Wowk

Vorhänge des Taues, blühende Gärten,
Und die Brise – ein Traum...
Du, Entfernte, erscheine!
Ich komme am Abend, wenn weisse Blüten
Erzittern im Garten von der Handberührung.
Ich komme am Abend um bis zum Morgengrauen
Im stillen Garten, mit dir, ins Weite zu jauchzen.

Diese Abendserenade, die ihrem ersten Ehemann, dem Maler Robert Lisovsky gewidmet ist, drückt das Verlangen zweier Liebender füreinander aus. Im Zwielicht des Obsthains wollen sie sich treffen und ihre ekstatischen Schreie werden in der Ferne zu hören sein...

15 | Jasmines

Narcyz Lukianowicz

Translation: Maria Lukianowicz

In this night in July, just you and I,
And fragrant, intoxicating jasmines,
Come, let us wander together -
The moon above us, and silver shadows,
Shadows, and secret, starry worlds,
In this perfumed night, just you and I,
Among bewitching jasmines.

In the last years of her life, the composer returned to the poetry of her husband, Narcyz. On a moonlit night in July, with jasmine trees abloom, there's only you and I... This is the art song that defines for all time the love between Stefania and Narcyz.

16 | The Eagle flew Down

Markian Shashkevych

Translation: Maria Lukianowicz

The eagle flew down on his billowing wings
To heaven's dwellings,
The valiant eagle glanced at the sun,
He glanced at the bright sea.
And this sun fanned across the water
And its word moved over the world,
And the sea spread out
Into love greater than children.
The eagle gazed with his brilliant eyes
Further than eternity,
His spirit reached beyond all depth
To depths beyond understanding.

Written for the 150th anniversary of the birth of Ukrainian poet Markian Shashkevych, the art song was premiered by Oleh Nyzhankivsky at the 1961 concert in Paris. It captures the style and spirit of a Ukrainian epic song — the duma. This was the high point in the composer's émigré career.

15 | Жасміни

Нарциз Лукіанович

Липнева ніч лиш я і ти
І п'янко запашні жасміни,
Хотіло б ся кудись іти.
Липнева ніч і я і ти.
Над нами місяць срібні тіні,
Тіні й таємні, таємні зоряні світи.
В пахучу ніч лиш я і ти,
І п'янко запашні жасміни.

В останні роки свого життя композиторка повернулася до поезії чоловіка Нарциза. Місячна ніч у липні, жасмінові дерева в цвіті, є тільки ти і я... Ця мистецька пісня визначає назавжди любов між Стефанією і Нарцизом.

16 | Злетів орел

Маркіан Шашкевич

Злетів орел буйно-крилий
На небесні двори,
Глянув в сонце орел смілій,
Глянув в світле море.
А це сонце розплилося
Словом понад світи,
А це море розплилося
В любов понад діти.
Пустив орел бистре око
В вічність незмірну,
Сигнув духом ген глибоко
В глибінь незмисливу.

Написана для 150-річчя з дня народження українського поета Маркіяна Шашкевича, мистецька пісня була виконана вперше Олегом Нижанківським 1961 р. на концерті в Парижі. Вона написана в стилі й дусі української епічної пісні – думи. Це був найбільший успіх в емігрантській кар’єрі композиторки.

15 | Les jasmins

Narcisse Loukianovitch

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Nuit de juillet seul toi et moi
Et du jasmin le doux émoi,
Juste partir, suivre une voie.
Nuit de juillet seul toi et moi,
Ombres de lune qui chatoient,
Ombres secrètes, secrètes étoiles.
Dans la nuit suave seul toi et moi,
Et du jasmin le doux émoi

Dans les dernières années de sa vie, la compositrice revint à la poésie de son mari, Narcisse. Sous la lune de juillet et le jasmin fleuri, juste vous et moi... Voici la mélodie qui fixe pour l'éternité l'amour entre Stefania et Narcisse.

16 | L'aigle à l'aile intrépide

Markian Chachkevych

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

L'aigle à l'aile intrépide
Senlève aux domaines du ciel,
Fièrement il fixe le soleil,
Il fixe la mer limpide.
Alors le soleil se fait parole
Et recouvre tous les mondes,
La mer se fait amour
Et submerge les têtes blondes.
L'aigle jette sa prunelle fugace
Sur l'éternel insondable,
Et son esprit prend place
Dans des profondeurs impensables.

Écrite pour le 150e anniversaire de la naissance du poète ukrainien Markian Chachkevych, cette mélodie fut chantée pour la première fois sur scène, à Paris, par Oleh Nyzhankivsky en 1961. Elle saisit le style et l'esprit des chants épiques ukrainiens, les doumas. Un des meilleurs moments dans la carrière de la compositrice en exil.

15 | Die Jasmine

Narcyz Lukianowytch

Übersetzt von Wira Wowk

Trunkene, duftende Jasmine –
Lust, irgendwohin zu wandeln
In Julianach, nur ich und du...
Über uns Mond und Silberschatzen,
Geheimnisvoll bestirnte Welten...
In dieser Nacht – nur du und ich,
Und trunkenduftende Jasmine.

In ihren letzten Lebensjahren kehrte die Komponistin zu der Dichtung ihres Ehemannes Narcyz zurück. In einer Mondnacht im Juli, als die Jasminbäume blühen, gibt es nur dich und mich... Dieses Kunstlied beschreibt für immer die Liebe zwischen Stefania und Narcyz.

16 | Der Adler flog herab

Markian Schaschkewytsch

Übersetzt von Wira Wowk

Erhob sich ein Adler mit prächtigen Schwingen
In himmlische Gefilde,
Schaute mutig auf die Sonne,
Blickte ins lichte Meer.
Jene Sonne floss im Worte
Über die Erde,
Jenes Meer ergoss sich in Liebe
Über ihre Kinder.
Scharfen Augen schaute der Adler
Die unmessbare Ewigkeit,
Und durchdrang mit seinem Auge
Die undenkbare Tiefe.

Dieses Kunstlied, das zum 150. Geburtstag des ukrainischen Dichters Markian Schaschkewytsch geschrieben wurde, wurde von Oleh Nyzhankivsky 1961 in Paris uraufgeführt. Es erfassst den Stil und den Geist des ukrainischen epischen Liedes — der duma. Dies war der Höhepunkt der Emigrantkarriere der Komponistin.

17 | My Heart

Narcyz Lukianowicz

Translation: Maria Lukianowicz

I shall take this heart, so restless and frightened,
Into my hand, and carry it away
From this world of tears and curses,
Above the steppe, beyond the wayside lime trees.
I shall hold this heart carefully,
Like a fragile mimosa flower, And bear it beyond
the horizon
To those worlds free of evil
To those worlds which are gentle, joyful and good.

This art song is based on an unfinished work for voice and orchestra. The emotional storm is spent. The composer will take her heart to a place without tears, a place filled with calm and happiness. Is this to be her future with Narcyz?

18 | Burnie Bee

Nursery Rhyme

Bless you, bless you, burnie bee,
Tell me when my wedding be,
If it be tomorrow day,
Take your wings and fly away,
Fly to the east, fly to the west,
Fly to her I love the best.

19 | When I was a little boy

Nursery Rhyme

When I was a little boy
My mammy kept me in,
But now I am a great boy
I'm fit to serve the king;
I can handle a musket,
And I can smoke a pipe,
And I can kiss a pretty girl
At twelve o'clock at night

In attempting to appeal to the English audience, the composer set two 19th-century nursery rhymes to her own music. The "burnie-bee" or "burning beetle" is actually a lady bug. There are similar incantations regarding one's fate, involving lady bugs, sung by Ukrainian children.

17 | Серце

Нарциз Лукіанович

Я серце неспокійне і тривожне
Візьму збентежена в свої долоні,
І винесу з країни сліз,
Проклонів понад степи
І липи придорожні.
Я серце наче ніжний
Квіт міози візьму уважно
І понесу за обрій у ті світи,
Де вже немає сльозів,
В світи ласкаві, радісні і добри.

Ця мистецька пісня побазована на незакінченному творі для голосу й оркестру. Емоційна буря пройшла. Композиторка перенесе своє серце, де немає сліз, де спокій і щастя. Чи це буде таким ії майбутнє із Нарцизом?

18 | Бджілко, золота

Дитяча пісенька

Переклад: Максим Тарнавський і Ульяна Пашник

Бджілко, бджілко, золота
Коли ж мое вінчання?
Якщо завтра йому буть
Полеті в далеку путь
Полеті в далеку ту сторону
Де знайдеш ту що я найбільш люблю.

19 | Коли я був малим хлопчиком

Дитяча пісенька

Переклад: Віра Вовк

Коли я був малим хлопчиком,
Матуся дома мене тримала.
Але тепер я – великий хлопчур:
Вмію гармату ладувати,
Вмію лольку курити,
Вмію гарну дівчину цілувати
О дванадцятій опівночи.

У спробі звернутися до ширшого кола слухачів, композиторка поклала на ноти два дитячі віршики із циклів англійської літератури для молоді 19-го століття.

17 | Le cœur

Narcisse Loukianovitch

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Mon cœur inquiet et triste
Je tiendrai, bément, dans mes paumes,
Et l'arracherai au pays des larmes
Et des offenses, par-delà les plaines
Et les chemins bordés de peupliers.
Je le prendrai délicatement
Comme une fleur de mimosa
Et l'emmènerai vers le lointain,
Dans un monde dépourvu de larme,
Un monde heureux, accueillant et bon.

Cett mélodie est basé sur une œuvre inachevée pour voix et orchestre. La tempête d'émotions est passée. La compositrice emmènera son cœur dans un endroit sans larmes, un endroit plein de calme et de bonheur. Avec Narcisse?

18 | Burnie Bee

Chanson enfantine

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Petite abeille, mon amie la blonde
Dis-moi, quand me marierai-je?
Si c'était demain
Envole-toi au loin
Dans le lointain pays où tu la trouveras,
Celle que jaime le plus.

19 | Quand j'étais petit garçon

Chanson enfantine

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Quand j'étais petit garçon,
Maman me gardait à la maison.
Me voilà fier gaillard devenu:
Un canon sais charger,
Une pipe sais fumer,
Une belle fille sais embrasser
Quand a sonné minuit.

Tentant de séduire l'audience britannique, la compositrice mit deux comptines du XIXe siècle en musique. La «burnie-bee» ou «burning beetle» est en réalité une coccinelle. On trouve le même genre de chansonnette avec cette coccinelle en Ukraine. Les petits les chantent entre eux pour prédire l'avenir.

17 | Mein Herz

Narcyz Lukianowitsch

Übersetzt von Wira Wowk

Ich nehme das verwirrte, bange Herz
In meine Hände und es trage
Über die Steppe und Linden an Wegen
Ins Land des Fluches und der Tränen.
Ich nehme sanft das Herz, gleich der Mimose, Und
trag es weit hinter den Horizont
In ferne Länder ohne Tränen,
In freudige, in gütige Länder.

Dieses Kunstlied gründet sich auf ein unvollständiges Werk für Stimme und Orchester. Der emotionale Sturm ist vorüber. Die Komponistin wird ihr Herz zu einem Ort ohne Tränen führen, einem Ort, der voller Ruhe und Freude ist. Wird das ihre Zukunft mit Narcyz sein?

18 | Der brennende Käfer

Kinderlied

Übersetzt von Wira Wowk

Gott segne dich, Stechbienelein,
Sag: wann wird mein Hochzeit sein?
Ob es schon morgen wird geschehn?
Öffne deine Flügel, flieg davon,
Flieg nach Osten, flieg nach Westen,
Flieg zu meiner Allerliebsten.

19 | Als ich ein kleiner Junge war

Kinderlied

Übersetzt von Wira Wowk

Als ich ein kleiner Knabe war,
Die Mutter hielt mich stehends daheim.
Doch nun bin ich ein grosser Kerl:
Kann eine Kanone laden,
Kann eine Pfeife rauchen,
Kann ein hübsches Mädchen küssen
Um zwölf Uhr in der Nacht.

Bei dem Versuch, ein englisches Publikum anzusprechen, vertonte die Komponistin zwei Kinderlieder zu ihrer eigenen Musik. Der „brennende Käfer“ ist tatsächlich ein Marienkäfer. In ukrainischen Kinderliedern gibt es ähnliche Zauberformeln mit Marienkäfern das eigene Schicksal betreffend.

20 | Time Passes

Taras Shevchenko

Translation: Maria Lukianowicz

Days pass, the summer passes,
And Ukraine, hear me, is burning;
Small children weep in the villages,
There are no parents.
Yellow leaves whisper in a coppice,
The clouds are wild, the sun sleeps,
The human tongue is nowhere heard.
Only the beast howls as he goes into the village,
Where he smells the corpses -
Days pass, the summer passes.

This is an expressionistic adaptation of some poetic lines from Taras Shevchenko's epic poem "Haidamaky". After the rebellion the villages are deserted save for the crying children, dead bodies, and scavenging wolves. The horrors of war are reflected in the dramatic bass line of the piano

20 | Минають дні

Тарас Шевченко

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Минають дні, минає літо,
А Україна, знай, горить;
По селах плачуть малі діти —
Батьків немає.
Шелестить пожовкле листя по діброві;
Гуляють хмарі; сонце спить;
Ніде не чутъ людської мови;
Звір тільки віє, йде в село,
Де чує трупи, йде в село,
Минають дні, минає літо.

Це – експресіоністична обробка кількох рядків із поеми Тараса Шевченка "Гайдамаки". Після повстання, у спорожнілих селах залишилися діти, що плачуть... навколо трупі, вовки... Жахи війни відображені в драматичному басовою лінією фортепіано.

20 | Le temps s'écoule

Taras Chèvtchénko

Traduction: Sviatoslav Mazuryk

Passent les jours, passe l'été,
L'Ukraine toujours est en flammes;
Partout des enfants attristés,
Sans père ni mère.
Les feuilles d'automne bruissent dans les chênes;
Les nuages dansent; le soleil se pâme;
Mais on entend plus de langue humaine;
Seule rugit la bête, elle va attaquer,
Là où pue la mort, elle va attaquer,
Passent les jours, passe l'été.

Adaptation expressionniste de quelques vers des «Haidamaks», un poème épique écrit par Taras Chèvtchénko. Après une sanglante rébellion, les villages sont abandonnés, on n'y trouve que des enfants éplorés, des cadavres et des loups affamés. Les horreurs de la guerre sont figurées par la basse dramatique du piano.

20 | Die Zeit vergeht

Taras Schewtschenko

Übersetzt von Wira Wowk

Vergehen Tage, flieht der Sommer,
Und die Ukraine steht im Brand!
In Dörfern weinen kleine Kinder,
Die vaterlosen... Säuselt nur
Das gelbe Laub in Eichenwäldern
Im Wolkentanz. Die Sonne schläft,
Und nirgends hört man Menschenstimmen,
Nur wilde Tiere heulend schleichen,
Die Leichen witternd, in das Dorf...

Dies ist eine expressionistische Nachdichtung einiger Verse von dem Heldenepos „Haidamaky“ geschrieben von Taras Schewtschenko. Nach der Rebellion sind die Dörfer verlassen und nur weinende Kinder, Leichen und plündernde Wölfe sind übriggeblieben. Die Schrecken des Krieges werden im dramatischen Bass des Klaviers wiedergegeben.